

ARCYBISKUP METROPOLITA CZĘSTOCHOWSKI

REGULAMIN SĄDU METROPOLITALNEGO W CZĘSTOCHOWIE

I. ZASADY OGÓLNE

1. Arcybiskup Metropolita Częstochowski wykonuje władzę sądowniczą za pośrednictwem Sądu Metropolitalnego, z wyjątkiem spraw przez prawo wyjętych (por. KPK, kan. 1419 § 1; DC, art. 22 § 1-3)
2. Zasady zawarte w niniejszym regulaminie określają strukturę Sądu, kompetencje poszczególnych urzędów, normy szczegółowe regulujące proces kanoniczny i właściwą organizację pracy.
3. Nominacja sprawujących urzędy w Sądzie Metropolitalnym, zarówno duchownych, jak i świeckich, należy do Arcybiskupa Metropolity Częstochowskiego. Powierzenie urzędu dokonywane jest na piśmie. (por. KPK, kan. 156, 470; DC, art. 34 § 1)
4. Obejmujący urzędy w Sądzie Metropolitalnym w Częstochowie są zobowiązani:
 - a) Wikariusz sądowy, do osobistego złożenia przed Arcybiskupem Metropolitą lub jego delegatem wyznania wiary i przysięgi wierności, według formuły zatwierdzonej przez Stolicę Apostolską (por. KPK, kan. 833 n. 5 KPK; DC, art. 40);
 - b) pozostali pracownicy Sądu, do złożenia przyrzeczenia przed Arcybiskupem Metropolitą lub jego delegatem wiernego wypełnienia swojego zadania, w sposób określony prawem powszechnym lub przez Arcybiskupa Metropolitę (por. KPK 471 n. 1);
 - c) do zachowania tajemnicy w zakresie i w sposób określony prawem powszechnym lub przez Arcybiskupa Metropolitę. (por. KPK kan. 471 n. 2)
5. Pracownicy Sądu Metropolitalnego są wynagradzani według zasad określonych przez Arcybiskupa Metropolitę.

6. Pracownikom Sądu Metropolitalnego przysługują świadczenia socjalne przyznane przez prawo kościelne i państwowe.

II. STRUKTURA SĄDU METROPOLITALNEGO

7. Wikariusz sądowy

Arcybiskup Metropolita mianuje Wikariusza sądowego, czyli Oficjała, ze zwyczajną władzą sądenia na okres 5 lat, z możliwością nominacji na następne kadencje. Stanowi on jeden trybunał z Arcybiskupem Metropolita, lecz nie może sądzić spraw, które Arcybiskup Metropolita sobie zarezerwował (por. KPK, kan. 1420 § 1 – 2, kan. 1422 KPK; DC, art. 38 § 1 – 2).

Wikariusz sądowy jest odpowiedzialny za właściwą organizację pracy trybunału.

Do niego należy:

- a) wyznaczanie zespołów sędziowskich do poszczególnych spraw (por. KPK, kan. 1425 § 3; DC, art. 48 §1);
- b) nadzór nad pracą poszczególnych pracowników sądowych (por. KPK, kan. 1386; 1389; 1391;1457;1470 § 2; DC, art. 75);
- c) troska o sprawny przebieg procesów (por. kan. KPK, 1453 KPK; DC, art. 72);
- d) składanie rocznych sprawozdań Arcybiskupowi Metropolicie, dotyczących stanu osobowego i finansowego Sądu, aktywności Sądu, warunków i terminowości prac Sądu, co daje Arcybiskupowi Metropolicie okazję do wyrażenia swoich uwag, dotyczących pracy Sądu (por. DC, art. 38 § 3);
- e) składanie rocznych sprawozdań z aktywności Sądu Najwyższemu Trybunałowi Sygnaturze Apostolskiej.

8. Pomocniczy Wikariusze sądowi

Z racji wielkości diecezji lub wielości rozpatrywanych spraw, Arcybiskup Metropolita daje Wikariuszowi sądowemu do pomocy jednego lub kilku Pomocniczych Wikariuszy sądowych (Wiceoficjałów), którzy także posiadają potestas ordinaria vicaria, to znaczy są zastępcami Biskupa diecezjalnego. (por. KPK 1420 § 5; DC, art. 42 § 3)

Warunkiem obiektywnego i bezstronnego sądenia jest stabilność urzędu Wikariusza sądowego i Pomocniczego Wikariusza sądowego. Dlatego też nie tracą oni urzędu podczas wakansu stolicy biskupiej i nie mogą być usunięci przez administratora diecezjalnego, ale po przyjsciu nowego Arcybiskupa Metropolity, wymagają zatwierdzenia. (por. kan. KPK, 1420 § 5; DC, art., 42 §).

9. Sędziowie diecezjalni

Arcybiskup Metropolita ustanawia również sędziów, stosownie do potrzeb Kościoła częstochowskiego. Są oni mianowani na okres 5 lat z możliwością nominacji na następne kadencje i bez poważnej przyczyny nie mogą być odwołani z urzędu. (por, KPK, kan. 1421 § 1; kan. 1422; art. DC, 43 § 1; art. 44). Sędziowie powinni być osobami duchownymi (por. KPK, kan. 1421 § 1; art. 43 § 1 DC). Za zgodą Konferencji Episkopatu Polski, urząd sędziego mogą pełnić również wierni świeccy (por. KPK, kan. 1421 § 2; DC, art.43 § 2).

10. Audytorzy

Arcybiskup Metropolita może zatwierdzić do sprawowania funkcji audytora duchownych lub

świeckich, odznaczających się dobrymi obyczajami, roztropnością i wiedzą. Przewodniczący trybunału może wyznaczyć audytora dla przeprowadzenia instrukcji sprawy, dobierając go spośród sędziów trybunału albo z osób zatwierdzonych przez Arcybiskupa Metropolitę do tej funkcji. Do audytora należy, zgodnie z poleceniem sędziego, tylko zebranie dowodów i przekazanie ich sędziemu. Jeżeli podczas wykonywanego zadania wyłoni się jakaś kwestia, może on zdecydować, gdy nie zabrania tego zlecenie sędziego, które dowody i w jaki sposób powinny być zebrane. W każdym stadium procesu audytor może być, ze słusznej przyczyny, zwolniony przez tego, kto go wyznaczył. (por. KPK, kan. 1428 KPK; DC, art. 50)

11. obrońca węzła

Arcybiskup Metropolita, zależnie od potrzeb, ustanawia jednego lub więcej obrońców węzła.

W sprawach o nieważność małżeństwa, zadaniem obrońcy węzła jest:

- a) przeciwdziałanie żądaniom stwierdzenia nieważności poprzez dostarczanie rozumnych dowodów, opinii, zarzutów, które będą broniły ważności sakramentu małżeństwa, ale także prawdy sprawiedliwości;
- b) czuwanie, aby kwestie przedstawiane biegłemu nie wykraczały poza jego kompetencje, a opinia biegłego była sporządzona metodą naukową i opierała się na zasadach antropologii chrześcijańskiej;
- c) na stopniu apelacyjnym dokładne przestudiowanie akt poprzedniej instancji, ze zwróceniem uwagi na kwestie merytoryczne, a w sposób szczególny na procedurę procesu (por. KPK, kan. 1432; DC, art. 56 § 1 – 6);
- d) ustawiczna troska o dobro publiczne Kościoła.

12. Notariusze

Mianowany przez Arcybiskupa Metropolitę Notariusz sądowy jest osobą urzędową, której podpis nadaje aktom sądowym charakter dokumentu publicznie wiarygodnego (por. KPK, kan. 1437 § 2; DC, art. 62 § 2).

Do obowiązków Notariusza należy:

- a) sporządzanie akt;
- b) redagowanie większości dokumentów według zleceń sędziego;
- c) podpisywanie akt;
- d) protokołowanie instrukcji procesu i dyskusji nad sprawą;
- e) porządkowanie, gromadzenie i strzeżenie akt sądowych;
- f) dokładne prowadzenie księgi spraw i księgi korespondencji;
- g) pomoc w prowadzeniu czynności procesowych;
- h) zapisywanie i protokołowanie faktów, oświadczeń i dyskusji mających miejsce w siedzibie Sądu, z podaniem ich daty, a także wykonywanie innych czynności, które wymagają jego udziału (por. KPK, kan. 484, 1472 – 1475).

W razie zamianowania kilku Notariuszy, jednego z nich, wedle art. 61 DC, Arcybiskup Metropolita mianuje Kanclerzem Sądu, którego zadaniem jest czuwanie, aby zgodnie z poleceniem sędziów akta sądowe były prawidłowo redagowane, wysyłane i przechowywane w Archiwum. Kanclerz przyjmuje również zlecenia od Wikariusza sądowego i od przewodniczących kolegiów sędziowskich, dotyczące sprawnego przygotowania akt procesowych i ich obiegu w Sądzie oraz poza nim. Kanclerz Sądu ma też obowiązek unikania interwencji merytorycznych w poszczególnych sprawach, poza sprawami technicznymi i czynnościami, które do niego należą. W razie jego nieobecności lub przeszkodzenia, zastępuje go inny notariusz. (Por. DC, art. 61).

13. Adwokaci

Arcybiskup Metropolita mianuje adwokatów przy Sądzie Metropolitalnym w Częstochowie (por. KPK, kan. 1481; DC, art. 112 § 1).

Do ich obowiązków należy:

- a) przeprowadzanie wstępnych rozmów ze stronami;
- b) pomoc w redagowaniu skargi powodowej;
- c) czuwanie nad przebiegiem procesu na wszystkich jego etapach i przedstawianie uwag.

III. NORMY SZCZEGÓŁOWE, REGULUJĄCE PRZEBIEG PROCESU

14. Strona pozwana w każdym czasie może zapoznać się z treścią skargi powodowej w siedzibie Sądu Metropolitalnego. Nadto, strona pozwana otrzymuje kopię skargi powodowej wraz z wezwaniem do zawiązania sporu (por. KPK, kan. 1508 § 2 KPK; DC, art.127 § 3).

15. Powiadomienia o dekretach i wezwania sądowe należy wysyłać listem poleconym za potwierdzeniem odbioru lub w inny najpewniejszy sposób (por. KPK, kan. 1509 § 1).

16. Przesłuchania stron i świadków odbywają się w siedzibie Sądu Metropolitalnego lub w innym stosownym miejscu. W sytuacjach uzasadnionych, przewodniczący trybunału kolegiального deleguje proboszcza parafii strony lub świadka do odebrania od nich zeznań (por. KPK, kan. 1558 § 1; DC, art. 162).

17. Strony mogą zapoznać się z treścią akt sprawy tylko w czasie publikacji. Wolno im wtedy robić notatki, ale nie mogą żądać kopii dokumentów, ani fotografować akt sądowych (np. przy użyciu aparatu fotograficznego wbudowanego w telefon komórkowy).

18. Przy publikacji akt, przed ich udostępnieniem, strony winny złożyć pisemne zobowiązanie, że:

- a) nie naruszą ich integralności
- b) nie będą dokonywały na nich żadnych adnotacji
- c) nie wykorzystają informacji uzyskanych podczas publikacji poza kościelnym procesem sądowym.

19. Koszty procesowe pokrywa strona powodowa lub obie strony procesowe, jeśli strona pozwana zgłasza nowy tytuł nieważności małżeństwa. (por. DC, art. 302, 304 § 1) Stronie procesowej przysługuje prawo wniesienia, w ciągu piętnastu dni, rekursu do kolegium rozpatrującego sprawę, aby została zmieniona ustalona kwota opłat sądowych. Wnosząc taki rekurs, strona jest zobowiązana do jego uzasadnienia. (por. DC, art. 304 § 2)

20. Strony procesowe, które nie są w stanie pokryć ustalonych opłat sądowych. mają prawo ubiegania się o zwolnienie z nich lub o ich zmniejszenie. (por. DC, art. 305)

21. Przewodniczący trybunału kolegiального może zwolnić całkowicie lub częściowo z opłat sądowych, po uprzednim udokumentowaniu przez stronę trudnej sytuacji finansowej. Strona

ubiegająca się o zwolnienie z opłat sądowych lub o ich zredukowanie jest więc zobowiązana do przedstawienia przewodniczącemu trybunału dokumentów lub innych dowodów obrazujących jej stan ekonomiczny. Prośba strony powinna być nadto potwierdzona opinią proboszcza. (por. DC, art. 306, n. 1)

22. Przed podjęciem decyzji o zwolnieniu z opłat sądowych lub o ich zmniejszeniu, przewodniczący trybunału, jeśli uzna to za słuszne w rozpatrywanym przypadku, może prosić o opinię promotora sprawiedliwości i obrońcę węzła, przekazując im prośbę strony procesowej wraz z załączoną do niej dokumentacją. (Por. DC, art. 306, n. 3)

23. Środkami finansowymi Sądu Metropolitalnego zarządza Wikariusz Sądowy. Księga przychodów i rozchodów, dokumentująca stan finansowy Sądu, jest prowadzona przez Notariusza. Fundusz sądowy pokrywa wydatki procesowe, kancelaryjne, a także zabezpiecza funkcjonowanie Sądu.

IV. ORGANIZACJA PRACY W SĄDZIE METROPOLITALNYM

24. Sąd Metropolitalny w Częstochowie urzęduje od poniedziałku do piątku w godzinach od 9⁰⁰ do 13⁰⁰.

25. Dni wolne od pracy każdego roku są ustalane przez Arcybiskupa Metropolite i są publikowane w Okólniku Diecezjalnym.

26. Pracownicy Sądu Metropolitalnego powinni:

- a) punktualnie rozpoczynać i kończyć swoją pracę;
- b) w godzinach pracy zajmować się załatwianiem spraw urzędowych;
- c) korzystać z telefonu i urządzeń biurowych tylko w sprawach urzędowych.

27. Pracownikom Sądu nie wolno bez zezwolenia Wikariusza sądowego:

- a) wnosić poza Sąd akt sądowych i innych dokumentów urzędowych;
- b) sporządzać odpisów i fotokopii akt sądowych, celem przekazania stronom lub innym osobom.

28. Pracownicy Sądu Metropolitalnego mają prawo do urlopu, zgodnie z przepisami prawa powszechnego i partykularnego. Listę urlopową sporządza Wikariusz sądowy i przedstawia do zaakceptowania Arcybiskupowi Metropolicie.

29. Nieobecność w pracy z powodu choroby lub innej nieprzewidzianej ważnej przeszkody należy zgłosić Wikariuszowi sądowemu. Zaś Wikariusz sądowy zgłasza swą nieobecność z wyżej przedstawionych przyczyn Arcybiskupowi Metropolicie.

30. Wyjazdy służbowe pracownicy Sądu Biskupiego uzgadniają z Wikariuszem sądowym.

V. PRZEPISY KOŃCOWE

31. Regulamin Sądu Metropolitalnego wchodzi w życie 1 marca 2012 r.

32. Wszelkie wątpliwości, związane z interpretacją i stosowaniem regulaminu rozstrzyga Arcybiskup Metropolita.

33. Arcybiskup Metropolita dokona stosownych korekt w niniejszym Regulaminie w przypadku zmian w strukturze Sądu Metropolitalnego.

Częstochowa, dnia 3 lutego 2012.

/-/ + Wacław Depo
ARCYBISKUP METROPOLITA
CZĘSTOCHOWSKI

/-/ Ks. Krzysztof Dziub
KANCLERZ